

נעמי אדווה מספרת על 75 הימים שבילתה בכלא, גווה-תירצה:

גניבות, סמים ואיידס

זית ממאנת להאמין כי בעלה מת, והיא מדברת עליו כאילו עדיין חיה בחדר. בעמדי שם ליד הגדר, כשפזית עור מרת מולי, נזכרתי בכתבות שקראתי בעיתונים לפני כמה שבועות, ובהן היה מסופר כי הרגה את בעלה על רקע מריבות שהיו ביניהם בקשר לבעלי החיים שגידל רוידי בבית, ושעל טיפיר לם הוציא כסף רב, דבר שלא נראה לפזית.

שאלתי את פזית מה עלה בגורלן של אותן חיות אומללות עכשיו, כשבעלה איננו והיא נמצאת בכלא. הצעתי לשלוח משהו ממכרי כדי שיטפל בחיות.

פזית, שהיתה מבולבלת, סיפרה לי כי הכלבה עדיין קשורה בחבל למלונה, והכלב סובל. היא ריכרה גם על יתר בעליה החיים, אבל לא הבנתי מדבריה מה עלה בגורלם.

שאלתי אותה אם נכון שירתה בבע"ל לה בגלל אהבתו לבעליה החיים, ותשובתה מאוד הפתיעה אותי. היא סיפרה

שר לפנות גם למיטרה או להביא חוקר, והמנהלת ענתה שאם נביא לה גנב, היא תמסור אותו למיטרה. דובר גם על הגניבות מהמקרה, ואז אמרה שוהם כי אם גניבות אלה יימשכו, היא פשוט תבטל את הקניות בקניינין ואז יפסקו מאליהן כל הבעיות האלה.

האסירות די נבהלו, ובאו בהצעה לגנבות האנונימיות שאם מישהי זקוקה למשהו, עליה רק לבקש ולא לגנוב, וכל אסירה תהיה מוכנה לתרום משהו לזקוקות.

הישיבה הסתיימה, והגניבות נמשכו למחרת.

הפרד ומשול

המדיניות ב"גווה-תירצה", כך הבנתי, היא להעביר אסירות מחדר אחד למישהו. הסיבה אינה מורכבת, אלא אסירות-עולם, שאיתה התי

למחרת היום קרה עוד דבר מוזר: ריטה דהסקלו, שנהגה להרכיב עדי שותימג אופטיית בצבע כחול-סגול, השרתה את הערשות בצלוחית מיוחדת בארון שבתא. בשעות הצהריים, כשיחזרה מעבודתה בחדר, גילתה כי ערשה אחת נגנבה.

ריטה תלתה מודעה בחדר-האוכל. היא ביקשה להחזיר את הערשה. בינתיים התהלכה ריטה בכלא כשעין אחת כחולה ואחת חומה, וככל פעם הסתכלה באסירה תשורה זו או אחרת מקרוב, כדי

היה לי קר. זה היה בסוף חודש נובמבר, ואביבה גרנות השאלה לי חולצת-טרנינג עבה, שאותה החזרתי לה כיום שיהרורי. היא גם נתנה לי זוג גרבי צמר ארוכים כמתנה, ואותן אני שומרת למזכרת.

עניין הגניבות ידוע להנהלת הכלא, אך משום-מה אין כל התערבות מצידה בנושא זה. כאשר אסירה פונה לסוהרת ומתלוננת על גניבה, עונה הסוהרת: "תסתרי בעצמך, יש לי דברים אחרים לעשות."

להגניבות שפקד את הכלא היה בלתי-ינסבל. בגדים וסריגים נעלמו מחבל-הכניסה. ארונות, שנשארו בלתי-ינעולים, רוקנו, ובחדר-האוכל נעלמו הכננות.

חדר-האוכל ישנו מקרה גדול, שבו מאחסנות האסירות את דיבריהן החלב הנקנים בקניינין, פעמיים בשבוע. דיבריהן החלב ארוזים בשקיות ניילון, ועל גבי השקית רשום שם האסירה. בדרך-כלל נגנבים פריט או שניים מתוך השקית. לי נעלמה החמאה באופן

מנהלת הכלא שוהם (באמצע) אצל אלימות כן אצלנו בכלא?

הכל פינקו את האסירה בעלת נוגדני האיידס ואת תינוקה, טיפלו בה ונגעו בה. היחה לך סיבה טובה

לי שבעלה בעצם התעלל בכלבה ובעט בה, וגם את השפן כמעט הרג כשהיכה אותו באחת הפעמים, והיא לא יכלה לסבול זאת.

בכל מיקרה הורתה לי על התעניינותי בבעלי-החיים ואמרה שלבי עייה זו יימצא פתרון בקרוב, כאשר תשחרר מהכלא בערבות.

לא עלה בדעתי אף לרגע שקיימת אפשרות שפזית תשחרר בערבות. אולם אחרי ימים אחדים פשטה בכלא השמועה שהיא אכן שוחררה. הייתי אז בעבודה בחדר, והאסירות היו נסערות מאוד בעיקבות שחרורה. כולן התחילו פה אחד שזוהו מיקרה חריג מאוד. אחת האסירות, שנשלחה לכלא עד תום ההליכים בגלל תקיפה, אמרה לי: "בטח, אילו הפזית הזו היתה גרה בשכונת-התיקוה ורוצחת את בעלה ככה עם אקדה — לא נעים להגיד רוצחת, אבל אחרי הכל היא רפקה לו כרוך ישר בראש — בטח שלא היו משחררים אותה בערבות עם כל מיני דאווין פסיכולוגי. זהו, בקיצור — אין צדק לעניים. הכל מסתרה!"

נוגדני האיידס

כעבור כמה ימים באה אלי לילי שוב בהתרגשות: "נעמי, באוי אכיר לך את הבחורה עם הנוגדנים. היא חברה שלי עוד מחיפה, והיא רוצה להכיר אותך."

אמרת לילי ששמעתי יום לפני-כן ברדיו שאותה בחורה, בעלת נוגדני האיידס, לא התייצבה למאסר, ולילי הסבירה לי כי זהו תרגיל-הסתייעה, שהמיטרה עשתה כדי שלא יידעו שהיא בבית-הסוהר, ולא יהיה בלגאן. כשהגענו לגדר, ישבה סל פייגה (כשם פייגה אני מכנה את בעלת-הנוגדנים לפי בקשתה, היות ועל שמה חל איסור-פירסום).

היא חיבקה ברועותיה את בתה התינוקת. גם לתינוקת נוגדני-איידס, והיא שוחררה מבית-החולים כדי שאמה תוכל לטפל בה. אחרי שיחת-היכרות קצרה אמרה לי

יירדתי, הסבירה לי כי הנהלת-הכלא אינה רואה בעין יפה כשאסירות מת' לזכות יותר מדי, וכי השיטה היא "הפרד ומשול". לכן לא התפלאתי כאי שר כעבור כמה שבועות הועברתי לחדר מס' 2. שוב נדרשתי לטלטל את כל החפצים, לסדר את הארון ולהעביר את המיזרון.

בחדר מס' 2 גשתי את תמר, שאי תה הייתי במיון; את רות, עקרת-בית שדקרה את בעלה בסכין-מיטבח; נר' רית, שהיתה פקידת-בנק שהורשעה בהונאה וזיוף-צ'קים; סילביה, שהוא שמה ביבוא הירואין; ולילי, שעסקה בסמים ובגניבות.

שמחתי לפגוש את לילי, שאותה היכרתי מאז היותה ילדה. הייתי מיד' רדת עם הוריה, שהיו שכנים שלי בנת' גלים. לילי, אשה נאה מאוד, עברה הר' פתקות רבות ועסקה בהברחת-סמים מהולנד לגרמניה. לפני שנים היא היתה אחת מחברי רשת-הסמים היש' ראלית, שאליה שייכו את כושי רימון. בעיקבות הקשרים עם רשת זו ישבה בכיתת-הסוהר בגרמניה במשך חצי שנה.

מאז התחנתה פעמיים והתאלמנה, ובעיקבות קשריה בעולם-הסמים התי' גלגלה לנווה-תירצה.

לילי עבדה במעון-הסוהרות, שם הגישה אוכל, ושם גם שמעה רכילויות למיניהן, שאותן סיפרה לי מדי ערב בשובה מהעבודה.

החיות של פזית

אחת השבתות קראה לי לצאת לגדר המפרידה בין האגפים. יצאנו ביחד ולילי קראה לאסירה, שישבה בחד' צר. כשהגיעה לגדר הציגה אותה בשם פזית. זיהיתי את פזית בראון, שהרגה את בעלה רוידי באריאל.

פזית נראתה חיוורת ומנותקת מהמי' ציאות, ולילי סיפרה לי כי נסעה עימה יום קודם לכן לבית-המישפט. פזית אמרה לה שהיא צריכה לפגוש עוד מעט את בעלה, רוידי. לילי אמרה שפי

לגלות את הערשה האבודה בעינה של מישהי. באותו שבוע כונסנו כל האסירות בחדר-האוכל של האגף לאסיפה עם המנהלת, חיה שוהם.

נושאה-השיחה היה הגניבות.

אלימות בכלא?

חיה שוהם הפועה, שלא כדרכה, במדי השב"ס, והיתה מאוד דרמא' תית.

היא אמרה: "קראתי לכן הנה, היות והגיעו לאוניי שמועות על דברים חמורים ביותר, ואני שואלת את עצמי: לאן הגענו? לגנוב בננות? דובר עוד יותר חמור, שעליו לא אעבור בשתיקה: נודע לי כי יש כן אלימות!"

"אני מסוגלת לסלוח ולהבין, אבל אלימות כן אצלנו בכלא? זה לא יקי רה!"

"כשאני שומעת שאסירה נתנה סטי' רה לאסירה אחרת, זה חמור ביותר. ואתן יודעות שאותה אסירה נמצאת בהפרדה, ויעבור זמן רב שתוחזר לאגף, אם בכלל."

לרגע היתה לי הרגשה שאני נמצאת בגן-ילדים או כמוסר חינוכי אחר, מקום שבו האלימות נחשבת כהתנהגות יר' צאת-דופן ולא-מקובלת, ולא כבית' סוהר לנשים, שם וישבות נשים שהשי' חיותו פנים, דקרו או רצחו. המנהלת שאלה אם יש לנו, האסי' רות, טענות כלשהן.

כתוצאה מהגישה הזאת קורה ש' אסירות, בדרך-כלל חרשות, שאינן מודעות לסכנת-הגניבות, מסתובבות בימייהן קשהן לבושות בחולצה קיצית ובסנדלים, ואין למי לפנות.

הטרנינגים של הנכה

מצב זה נמשך עד שביום אחד נשי' לחו למכסה שני טרנינגים כחור' לים, שהיו שייכים לאסירה נכה על כסא-גלגלים.

האסירה, שהיו אלה פרטייה-לבוש היחידים שלה, שכבה במיטה כשהיא לבושה פניג'מה, מחכה לטרנינגים שיחזרו מהמכסה כעבור כמה שעות. הטרנינגים לא הוחזרו, משום-מה. האסירה המשותקת פנתה אל הסוהרות, שדרכן לא רצו להתערב. היא פנתה גם לאסירות אחרות, בכקשת-עזרה.

האסירות פתחו בחיפושים אחר שני הטרנינגים הכחולים. אסירות נוספות מהאגף השני נרתמו למשימה, ועברו מתדר לדבר כשהן שואלות וחוקרות. הטרנינגים לא הוחזרו, משום-מה. בסופו של דבר התגלו שני הטר' נינגים בחדרה של גנבת בעלת-ת' שיה. אותה גנבת התנדבה באותו בוקר לעבוד במכסה, ושם טבלה את שני הטרנינגים בחומר מלבין, והפקה אותם לצחים כשלה. שני הטרנינגים שנמסרו למכסה כשצבעם כחול-כהה הוחזרו למשותקת, כשהם לבנים לגמרי.

קבוע. לאחרות נעלם פריגורט או גבי' נה, ולהרסה מונסה נגנבה כל השקית. בדרך-כלל עוברים על העניין בש' תיקה, היות ואין כל אפשרות לעקוב אחרי הגנבות. אלה בדרך כלל גנבות מנוסות, המנצלות רגעים שבהם איש אינו נמצא בחדר-האוכל.

בכבוד רב

הרסה מונסה לא רצתה לוותר כיום אופן, וכאשר גילתה כי השי' קית נעלמה, תלתה שלט-ענק בחדר' האוכל, כזה הנוסח: "גנב נכבד! אנא החזר את הפריטים שהעלמת לאלתר, ולא — יאונה לך. בכבוד רב, הרסה מונסה." והיות והאסירות נוהגות לל' אחרים אם המודעה עזרה, והיא אמרה כי כל הדברים הוחזרו. אסירות אחרות סיפרו כי לא הוחזרו דבר.

לגנבות היתה שיטה לשנות את צורת הכגדים הגנבים: חולצה בעלת שרוולים ארוכים הפכה לגופיה, מיכנ' סיים ארוכים הפכו לשרטס, חולצות בעלות צווארון הפכו לחולצות בעלות' מחשוף, והיות והאסירות נוהגות לל' בוש את רוב הכגדים בצידם ההפוך, קשה היה לזהות פריט זה או אחר. בכל פעם שראיתי אסירה מסתובבת בחדר' האוכל בשעת-הארוחה ובוחנת כל אסי' רה מקרוב, הבנתי ששוב נגנב איזה חליקלבוש, שאותו היא מנסה לזהות. לי נגנבו שתי חולצות, ביקשתי מהני' הלתה-הכלא רשות להכניס לכלא אתני' חולצות אחרות, אך רשות זו לא ניתנה, היות — כך הסבירו לי — שהכניסו לי כל מה שכלול ברשימה, ועלי יהיה להסתר עם מה שיש לי.

* מימין: סניף-המנהלת מלכה אולמרט. משמאל: הוציא-שעבר רפי חוסיסה.